

Hvordan kan politikere,
forskere og andre bruke
sivilt samfunn sine
dokumentasjonsrapporter
om BPA?

Kristian Lian, rådgiver
Norges Handikapforbund

Dokumentasjonsrapporter

- NOU 2021: 11 Selvstyrt er velstyrt
- NOU 2023: 13 På høy tid
- Ulobas årlige Tilstandskartlegginger på BPA
- KS 2021: BPA-ordningen - suksess eller katastrofe
- Daglige oppslag i media om hvordan BPA ikke fungerer etter hensikten

Hvorfor blir du lokalpolitiker?

Starter ofte med engasjement knyttet til enkeltsaker eller område

- Skolevei, fotballbane, stoppe vindmøller

Du ønsker å få gjennomslag for dine hjertesaker og dermed status fra dine miljø og velgere

Bygger du en idrettshall eller sykehjem eller trygg skolevei har du et monument etter deg.

Får du vernet hekkeområde for myrsnipa, kan du peke på dette i mange år

Sørger du for at blir helsesøstre på alle skolene får du skryt av alle.

I så måte er BPA vanskeligere:

- Koster mye (slik det fremstår i budsjettet)
- Gjelder svært få innbyggere
- Har ingen synlige (visuelle) resultat, foruten de det gjelder
- Lite skryt eller annerkjennelse

BPA for de fleste politikere

CRPD?

Alternativ organisering?

Likestillingsverktøy?

Enkeltvedtak?

Rettighet?

Frigjøringsverktøy?

Fritt brukervalg?

Kommunebudsjett?

Konsesjon?

Interesseorganisasjoner?

BPA leverandører?

Helsetjeneste?

Nødvendig eller optimalt?

For de fleste politikere er BPA en tjeneste som konkurrerer mot andre tjenester:

Økonomi og handlingsplan 2023 -2026, Trondheim kommune

Tabell 14-4-3 Tiltak i helse og omsorgstjenester. Tall i millioner kroner

Type tiltak	Navn tiltak	2023	2024	2025	2026
Opprettholdelse av standard	01. Befolkningsutvikling tjenester til hjemmeboende	6,7	54,3	91,2	151,5
	02. Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA)	32,0	39,5	47,0	48,5
	03. Nye plasser i sykehjem og heldøgns omsorg	-5,3	8,0	17,8	27,2
Endringer i tjenestetilbudet	04. Eldreplan- styrking av tjenester til hjemmeboende	4,6	12,2	44,1	63,6

«Ved inngangen til 2023 og ut planperioden er det behov for å omdisponere 32 millioner kroner fra tjenester til hjemmeboende for å finansiere den store kostnadsøkningen til brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Dette medfører at vi ikke klarer å opprettholde standarden på ordinære tjenester til hjemmeboende som ble planlagt i forrige planperiode.»

BPA handler om mennesker – ikke tall

Først når du har forstått og tatt innover deg likestillingsperspektivet er du i stand til å nyttiggjøre deg tilstandskartleggingen, som redskap for å skape en bedre tjeneste.

Alle politikere bør snakke med noen som har, eller ønsker BPA.

Tilstandskartleggingen som et lokalt verktøy

Mer enn fire av ti av har ikke nok BPA-timer til reiser, sosial deltakelse og samfunnsdeltakelse – og mange ikke nok til å ivareta egen helse og til å dekke grunnleggende behov som for eksempel å lage mat.

- Er det slik i min kommune?

Statsforvalteren omgjør eller opphever 40% av alle klager på BPA

- Hvordan er dette for min kommune?
- Er det stort avvik mellom søknader og vedtak?

- Mange av de som klager til andre klageinstans opplever at et omgjøringsvedtak (Les: opphevingsvedtak) fra Statsforvalteren ikke er nok. I denne gruppen opplevde nesten halvparten at kommunen fulgte opp irettesettelsen fra staten med å gjøre ingen endringer, eller kun små endringer, i deres BPA-vedtak.
- Et flertall av de som svarte opplever dialogen med kommunen om BPA som en stor belastning, og et stort flertall opplever maktesløshet i møte med det offentlige.
- Seks av ti av de vi spurte oppgir at kommunen møtte deres ønske om BPA med et forslag om å heller innvilge tradisjonelle helse- og omsorgstjenester.
 - Oppfordres innbyggerne til å søke og få behandlet sin søknad, eller frarådes de å søke?
- Har vi god og relevant informasjon om BPA på våre hjemmesider
- Er egenandeler så høye at noen ikke har råd til å bruke tjenesten?

Er min kommune en likestillingskommune?

Hvordan opplever søkere møtet med kommunen?

Måler kommunen på opplevd tjenestekvalitet?

Bruker kommunen CRPD i BPA-forvaltningen?

Er Uloba sine tilstandskartlegginger nyttige?

- Uloba sine tilstandskartlegginger gir en innsikt som ingen andre har, på grunn av de kvalitative intervjuene, at de er årlige og fokuset på likestilling.
- Uloba sine tilstandskartlegginger er veldig nyttig for organisasjoner og andre som arbeider med utviklingen av BPA området (bl.a. opp mot partiprogrammene) og vil være et viktig bakteppe når Stortingsmeldingen kommer.
- For kommunene gir tilstandskartleggingen nyttig innsikt i hvordan tjenestemottakere opplever tjenesten generelt og kan bidra til å endre fokus fra økonomi til tjenestekvalitet og til likestilling.
- Andre forskere og fagmiljø kan ha nytte av å se trender over tid og ha tilgang på etterprøvbare data.

Takk for jobben dere gjør med
Tilstandskartleggingen

